ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ, ଓଡିଶା ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ମେସର୍ସ ହାଲାରି ଷ୍ଟୋର୍ ଇତ୍ୟାଦି

26 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1996

[ଏସ. ପି. ଭରୁଚା ଏବଂ ଭି. ଏନ୍. ଖାରେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ:

ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 - ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନିୟମ, 1947 (1976 ରେ ସଂଶୋଧିତ) - ଧାରା 23 (4) (a) ଏବଂ ସେଥିରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା - ନିୟମ 80 - ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ - ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାର ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା - ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗଯୋଗ୍ୟ - ଧାରା 23 (4) (a) ରେ ଆସୁଥିବା ଶବ୍ଦ "ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶ" ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ - ଧାରା 23 (4) (କ) ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶକୁ ନିଜଆଡୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ପୁନଃ ନିରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତାକୁ ନିଷେଧ କରେ ନାହିଁ ।

ଶବ୍ଦ ଏବଂ ବାକ୍ୟାଂଶ:

"ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶ" ଶବ୍ଦାବଳୀ - ଅର୍ଥାତ୍ - ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 23 (4) (a) ସନ୍ଦର୍ଭରେ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଥିଲେ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 (4) ଅନୁଯାୟୀ ନୋଟିସକୁ ଅନୁସରଣ କରି, ଉତ୍ତରଦାତା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ହିସାବ ବହି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏସ୍.ଟି.ଓ. ହିସାବ ବହିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ନିଜ ବିଚାର ଅନୁସାରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ । ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ, ଉତ୍ତରଦାତା ସହକାରୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯିଏ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ 1992-93 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ 1993-94 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 80 ସହିତ ଅଧିନିୟମ 23 (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ ତାଙ୍କ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ସହକାରୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ଗୁଡିକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନୋଟିସ୍ କୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ନୋଟିସ୍ କୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଏହି ଆବେଦନ କରାଯାଇଛି ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ : 1. ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନିୟମାବଳୀ (1976 ରେ ସଂଶୋଧିତ)ର ନିୟମ 80 ରୁ "ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶ ବ୍ୟତୀତ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ବିଲୋପକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80 ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କର ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା ଅଛି । ଧାରା 23 (4) (a) ର ଏକ ସରଳ ପଠନ ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ "ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ରହିଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ଏକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ସହିତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ରେ ପରିକଳ୍ପିତ ଯୋଜନାର ବିପରୀତ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଏହା କୌଣସି ଅବାଞ୍ଛିତ ପରିଣାମ ଆଣିବ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ କ୍ରିଷ୍ଣା ଷ୍ଟୋର୍ସ୍, **[1997] 3 ଏସ.ସି.ସି. 246, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।**

2. ଧାରା 23 (4) (a) ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ପଠନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ସିଏସଟିର ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ଉପରେ ସୀମାବଦ୍ଧତା କେବଳ ସେତେବେଳେ ଆସିଥାଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତିକାରର ଲାଭ ପାଇନଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ଦାୟର କରନ୍ତି । ତେବେ, ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ଲାଗି ସି.ଏସ୍.ଟି. ର ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତାକୁ ଏହା ହ୍ରାସ କରୁନାହିଁ । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି, ଅଧିନିୟମରେ ରହିଥିବା "ତାଙ୍କ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ" ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ପ୍ରାବଧାନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ । ସାଧାରଣତଃ, ସାର୍ବଜନୀନ ଆଇନରୁ କିଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତିଆରି କରିବା କିମ୍ବା ଆଇନରେ ଯାହା ଅଛି ତାହା ଯୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଏ । ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଆବେଦନ କରାଯାଏ, ଯେତେବେଳେ ଏପରି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକାର ଥାଏ, ତେବେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭା ଏହି ପ୍ରାବଧାନକୁ ପ୍ରଣୟନ କରି ସି.ଏସ୍.ଟି. ର ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବାଦ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ସି.ଏସ୍.ଟି. ର ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା ଉପରେ ସୀମାବଦ୍ଧତା ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରାବଧାନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ସି.ଏସ୍.ଟି. ର ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା ଉପରେ କୌଣସି ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 6717-18/1997 ।

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ହାଲାରି ଷ୍ଟୋର୍ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭି. ଏନ୍. ଖାରେ]

ଓ. ଜେ. ସି. ନଂ. 4496/1995ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ତା 12.2.1996 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଏହା ସହିତ

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 6719, 6720/1997 ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏ.ବି. ଦିୱାନ ଏବଂ ପି.ଏନ୍. ମିଶ୍ର ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରାଜୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ରନ, ସଞ୍ଜୀବ ଦାସ, ରାଜେଶ, ପି. କେ. ମଲ୍ଲିକ ଏବଂ ଗୌରବ ବାନାର୍ଜୀ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ **ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭି. ଏନ୍. ଖାରେ**ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ଥାପନ ହୋଇଛି ଯେ "ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନିୟମାବଳୀ (ସଂକ୍ଷେପରେ "ନିୟମ")ର ନିୟମ 80 ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ (ସଂକ୍ଷେପରେ "ଅଧିନିୟମ")ର ଧାରା 23ର ଉପଧାରା (4) ର ଖଣ୍ଡ (a) ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ ସ୍ୱତଃ ସହକାରୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ କି ।"

ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ କଟକର ମାଲଗୋଦାମଠାରେ ଗୁଆ କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟରେ ଏକ ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଉଛନ୍ତି । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 (4) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି ହୋଇଥିବା ନୋଟିସ୍ ର ଅନୁସରଣରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷର ହିସାବ ବହି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ ଉତ୍ତରଦାତା-ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ହିସାବ ବହିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ, ଉତ୍ତରଦାତା-ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (1) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଥମ ପୁନର୍ବିଚାର ପ୍ରାଧିକାରୀ ଅର୍ଥାତ ସହକାରୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ, କଟକଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ପୁନର୍ବିଚାର ପ୍ରାଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ 1992-93 ପାଇଁ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ 1993-94 ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ଏହା ପରେ, ଅତିରିକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ, ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 80 ସହିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦତ୍ତ ତାଙ୍କ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ପୁନଃ ନିରୀକ୍ଷଣ

କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ସହକାରୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ରାଜସ୍ୱର ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଏବଂ ପ୍ରତିକୂଳ ହୋଇଥିବାରୁ ତାହାକୁ କାହିଁକି ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ତାହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା-ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ତା 9.6.1995 ରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଉତ୍ତରଦାତା-ବ୍ୟବସାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଏବଂ 227 ଅନୁଯାୟୀ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ଉକ୍ତ ନୋଟିସ୍ କୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉତ୍ତରଦାତା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କର ଆକ୍ଷେପିତ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆକ୍ଷେପିତ ନୋଟିସ ଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ 1995ର ମୂଳ ଅଧିକାରିତା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 4496 ଏବଂ 4497କୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୁଇଟି ଆଧାରରେ ଉତ୍ତରଦାତା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଆକ୍ଷେପିତ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିବାରେ ଅତିରିକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ନଥିବା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । ପ୍ରଥମତଃ, ସହକାରୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (4) ର ଖଣ୍ଡ (a) ରେ ଥିବା "ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଆଦେଶ ନୁହେଁ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟରେ, ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (4) (a) ର ପ୍ରାବଧାନ ଏକ ସୀମାବନ୍ଧନ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, *ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ କ୍ରିଷ୍ଣା ଷ୍ଟୋର୍ସ୍,* [1997] 3 ଏସ.ସି.ସି. 246 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉପଯୁକ୍ତ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଅଧିନିୟମ 23 ର ଉପଧାରା (4) ର ଖଣ୍ଡ (a) ଏବଂ ନିୟମାବଳୀର ଅଣ-ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80 ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାର ପାଇଁ ବିଷୟ ଅଟେ । ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ସଫଳତାର ସହ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନିୟମାବଳୀର ଅଣ-ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80 ସହିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନୋଟିସକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିବା ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ଅଟେ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (4) (a) କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ସମୟରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ମତ ଥିଲା ଯେ, ଧାରା 23 (4) ର ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଯେଉଁଠାରେ "ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ବ୍ୟତୀତ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଅନୁପସ୍ଥିତ, ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିବା ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ କ୍ଷମତା ଉପରେ କୌଣସି ସୀମାବଦ୍ଧତା ନାହିଁ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହିପରି ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି:-

"ଧାରା 23 (4) ଅନୁଯାୟୀ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀକୁ ଆୟୁକ୍ତ ନିଜଆଡୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦ୍ୱାରା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ । ତେଣୁ, ଏହି ଉପଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାରେ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବାରଣ କରାଯାଇନାହିଁ ।"

ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅଣ-ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80 ମଧ୍ୟ ବିଚାର ପାଇଁ ରହିଥିଲା । ଅଣ-ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80, ଯାହା ସେତେବେଳେ ଥିଲା, ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଛି:-

"80.ସହକାରୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଆୟୁକ୍ତ, ଉପ-ଆୟୁକ୍ତ କିମ୍ବା ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲିୟ ଆଦେଶ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆୟୁକ୍ତ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ନଥି ମାଗିପାରିବେ ଯେଉଁଥିରେ ଏପରି ଆଦେଶ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏପରି ଆଦେଶର ସଂଶୋଧନ କରିପାରିବ ।"

(ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି)

ଅଣ-ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ବ୍ୟତୀତ ଅତିରିକ୍ତ ଆୟୁକ୍ତ, ଉପ-ଆୟୁକ୍ତ କିମ୍ବା ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଉକ୍ତ ମତଟି ଅଣ-ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80 ରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା କାରଣରୁ ଥିଲା, ଯାହା ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶର ସଂଶୋଧନକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିଷେଧ କରିଥିଲା । ତଥାପି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତଃ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନରେ କିଛି ତ୍ରୁଟି ହେତୁ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, *ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ କ୍ରିଷ୍ଣା ଷ୍ଟୋର୍ସ୍,* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଥିବା ନିୟମ 80କୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80 ନିମ୍ନରେ ପୁନଃ ଉପସ୍ଥାପନ ହୋଇଛି:-

"80. ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ ଭାବେ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ।

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ଆୟୁକ୍ତ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅତିରିକ୍ତ ଆୟୁକ୍ତ କିମ୍ବା ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆୟୁକ୍ତ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ନଥି ମାଗିପାରିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏପରି ଆଦେଶ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ ଯଦି ସେ ବିବେଚନା କରନ୍ତି ଯେ ସେଥିରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ ହୋଇଛି ଯାହା ତ୍ରୁଟିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ସ୍ୱାର୍ଥର ପ୍ରତିକୂଳ, ତେବେ ସେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରି ତଦନ୍ତ କରିବା କିମ୍ବା କରାଇବା ପରେ ଏପରି କୌଣସି ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ : -

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଆୟୁକ୍ତ ଏହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଆଦେଶ ସଂଶୋଧନ କରିବେ ନାହିଁ:-

(1) ଯେଉଁଠାରେ ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ପୁନର୍ବିଚାର ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆବେଦନ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି, କିମ୍ବା

(2) ଯେଉଁଠାରେ ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାର ସମୟସୀମା ସମାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ।"

ସଂଶୋଧିତ ନିୟମରେ "ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ବ୍ୟତୀତ" ଶବ୍ଦ ଗୁଡିକର ବିଲୋପକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80 ସହିତ ଧାରା 23 (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ, ଆୟୁକ୍ତଙ୍କର ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାର ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା ଅଛି । ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ 80 ସହିତ *ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ କ୍ରିଷ୍ଣା ଷ୍ଟୋର୍ସ* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 80 ସହିତ ପଠନ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିନିୟମ 23 (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବାଦକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମାଧାନ କରେ ।

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (4) ର ଖଣ୍ଡ (a) ରେ ଥିବା "ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁନାହିଁ ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଯୁକ୍ତିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି, ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡିକୁ ସ୍ଥିର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଛି:

"23.ଆବେଦନ ଗୁଡିକ ଏବଂ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ।

(1) ନକଲ ପ୍ରାପ୍ତିର ତାରିଖ ଠାରୁ ତିରିଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ -

(a) ଧାରା 12, 12-A କିମ୍ବା 12-B ଅନୁଯାୟୀ ଜୋରିମାନା ସହିତ କିମ୍ବା ଜୋରିମାନା ବିନା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ; କିମ୍ବା

(b) ଧାରା 12ର ଉପଧାରା (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ ସୁଧ ପଇଠ ପାଇଁ ଆଦେଶ; କିମ୍ବା

(c) ଧାରା 9-B ର ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ଧାରା 11 ର ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରୁଥିବା ଏକ ଆଦେଶ,

କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି, ଯଥାସ୍ଥିତି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଦ୍ଧତିରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ:

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଉକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ, ଯଦି ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନହୁଅନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କଠାରୁ ଯେଉଁ ପରିମାଣର ଟିକସ ଦେବାକୁ ହେବ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି;

ଆହୁରି ଉଲ୍ଲେଖଥାଉ କି ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏଠାରେ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ପରେ ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ, ଯଦି ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ ନକରିଥିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ରହିଛି ।

(2) କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି, ପୁନର୍ବିଚାର ପ୍ରାଧିକାରୀ, ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ କରିବା ସମୟରେ:-

(a) ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଜୋରିମାନା କିମ୍ବା ସୁଧ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ନିଶ୍ଚିତ କରିପାରନ୍ତି, ହ୍ରାସ କରିପାରନ୍ତି, ବୃଦ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ବାତିଲ କରିପାରନ୍ତି; କିମ୍ବା

(b) ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଜୋରିମାନା କିମ୍ବା ସୁଧ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ତାହାକୁ ବାତିଲ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଯଥା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଅଧିକ ତଦନ୍ତ ପରେ ନୂତନ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ।

(3) (a) ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ମାମଲା ଯେପରି ହୋଇଥାଉ, ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତିର 60 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରୀତିରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ।

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଏହି ଖଣ୍ଡ ଅଧୀନରେ ଏକ ଆବେଦନ ଉପରୋକ୍ତ ସମୟସୀମା ପରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ, ଯଦି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଏପରି ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନକୁ ପସନ୍ଦ ନକରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ରହିଛି ।

(b) ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ମାମଲା ଯେପରି ହୋଇଥାଉ, ଖଣ୍ଡ (a) ଅଧୀନରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ନୋଟିସ୍ ପାଇବା ପରେ, ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏପରି ଆଦେଶ କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ଅଂଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନ କରିନଥାଇପାରନ୍ତି ବୋଲି ସତ୍ତ୍ୱେ, ନୋଟିସ ଜାରି ହେବାର ଷାଠିଏ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପ୍ରତି-ଆପତ୍ତି ଜ୍ଞାପକ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏହିପରି ଜ୍ଞାପକ ପତ୍ରକୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଖଣ୍ଡ (a) ଅନୁଯାୟୀ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ଏକ ଆବେଦନ ଭଳି ସମାଧାନ କରିବେ ।

(c) ଏହି ଉପ-ଧାରା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଆବେଦନର ସମାଧାନ କରିବା ସମୟରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଉପଧାରା (2)ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ସମାନ କ୍ଷମତା ରହିବ ଏବଂ ଏହି ଉପ-ଧାରା ଅଧୀନରେ ପାରିତ କୌଣସି ଆଦେଶ, ଧାରା 24 ରେ ଅନ୍ୟଥା ଆଦେଶ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟତୀତ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବ ।

(4) (a) ଯେଉଁ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇପାରେ, ତାହାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ଏବଂ ଲିଖିତ ଭାବେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କାରଣ ଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଆୟୁକ୍ତ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ କରିବା ଉପରେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ବ୍ୟତୀତ ଧାରା 3ର ଉପ-ଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାକୁ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ:

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକାର ଚାହୁଁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଏପରି କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ଆୟୁକ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏପରି ପ୍ରତିକାରର ଲାଭ ଉଠାଇନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିନାହାନ୍ତି ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା : ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯାହା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ, ଏହି ଉପଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ

ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଏପରି ବିଷୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ବାରଣ କରିବ ନାହିଁ ।

...."

ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ଅପିଲ ଏବଂ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ସହ ଜଡ଼ିତ । ଏହାର ଉପଧାରା (1) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ସୁଧ ପଇଠ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କିମ୍ବା ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରିବା ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ । ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (2), ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଦାୟର କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନର ଫଇସଲା କରିବାରେ ପୁନର୍ବିଚାର ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତା ସହିତ ଜଡିତ । ଉପଧାରା (3) (a) ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ ସହିତ ଜଡିତ, ଯାହା କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ, ଯଥାସ୍ଥିତି ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରେ । ଧାରା 23 (4) (a) ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ସହିତ ଜଡିତ, ଯାହା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ କୌଣସି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କିମ୍ବା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ, ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ତାହା ହେଉଛି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23ର ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (4) (a) ରେ ଥିବା "ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସେ କି ନାହିଁ । ଧାରା 23 (4) (a) ରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା ସ୍ୱଷ୍ଟ, ସରଳ ଏବଂ ଏଥିରେ କୌଣସି ଅସ୍ୱଷ୍ଟତା ନାହିଁ । ଧାରା 23 (4) (a) ର ଏକ ସରଳ ପଠନ ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ "ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ରହିଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ଏକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ସହିତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଉକ୍ତ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ରେ ପରିକଳ୍ପିତ ଯୋଜନାର ବିପରୀତ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଏହା କୌଣସି ଅବାଞ୍ଛିତ ପରିଣାମର କାରଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ, ଆୟୁକ୍ତ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ସମେତ ଯେକୌଣସି ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ ।

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23ର ଉପଧାରା (4) ର ଖଣ୍ଡ (a) ର ପ୍ରାବଧାନ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ଉପରେ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଯୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରାବଧାନକୁ ପଢ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କର ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ଉପରେ ସୀମାବଦ୍ଧତା କେବଳ ସେତେବେଳେ ଆସିଥାଏ ଯେତେବେଳେ

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23ର ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକାର ଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ପ୍ରତିକାରର ଲାଭ ଉଠାଇନଥିଲେ । ତେବେ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତାକୁ ଏହା ହ୍ରାସ କରେ ନାହିଁ । ଧାରା 23 (4) (a) ର ପ୍ରାବଧାନରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଆୟୁକ୍ତ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ କୌଣସି ସଂଶୋଧନମୂଳକ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ ନାହିଁ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକାର ଥାଏ । ତେଣୁ, ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (4) (a) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯଦି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ପୁନର୍ବିଚାର ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ, ତାହା ଏପରି ସ୍ଥିତି ନୁହେଁ ଯେଉଁଠାରେ ଆୟୁକ୍ତ ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି, ପ୍ରଣୟନରେ ରହିଥିବା "ତାଙ୍କ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ" ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ପ୍ରାବଧାନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ । ସାଧାରଣତଃ, ସାର୍ବଜନୀନ ଆଇନରୁ କିଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତିଆରି କରିବା କିମ୍ବା ଆଇନରେ ଯାହା ଅଛି ତାହାକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଏ । ଏପରି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିକଟରେ ଅପିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକାର ରହିଥିବା ବେଳେ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏପରି ଆହ୍ୱାନ କରନ୍ତି , ତେବେ ଏହି ପ୍ରାବଧାନକୁ ପ୍ରଣୟନ କରି ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭା ବାଦ ଦେଇଛି । ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି, ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶକୁ ନିଜଆଡୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା ଉପରେ ସୀମାବଦ୍ଧତା ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା ଉପରେ କୌଣସି ସୀମାବଦ୍ଧତା ନିହିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (4) (a) ର ପ୍ରାବଧାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକ ପୁନର୍ବିଚାର ଆଦେଶ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ନିଷେଧ କରେ ନାହିଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆକ୍ଷେପିତ ନୋଟିସଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାରେ ଏବଂ ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେବାରେ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ ଆମେ ଓ. ଜେ. ସି. ନଂ. 4496 ଏବଂ 4497/95ରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 12.2.1996 ରିଖର ଆଦେଶ ଏବଂ ରାୟକୁ ବାତିଲ କରିଛୁ ଏବଂ ଅପିଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦେଉଛୁ । ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

1997 ର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା .... ର (1996 ମସିହାର ଏସ୍.ଏଲ୍.ପି. (ସି) ନଂ. 23709 ଏବଂ23710 ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ) ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ (1996 ମସିହାର ଏସ୍.ଏଲ୍.ପି. (ସି) ନଂ. 23581 ଏବଂ 23972 ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ) ମଧ୍ଯ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି, ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ।

ଆର୍.କେ.ଏସ୍. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।